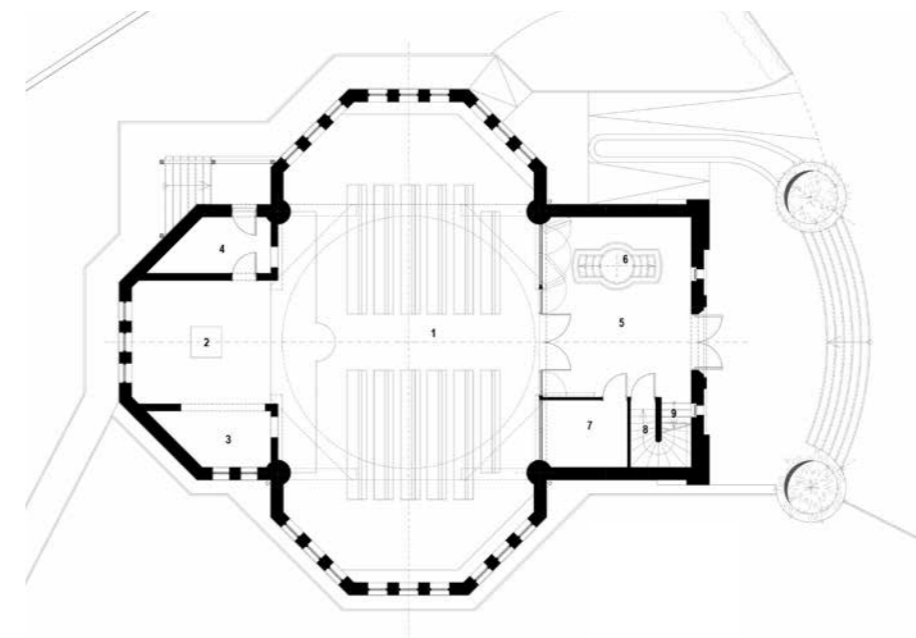

- 1 Templomhajó
- 2 Szentély
- 3 Előkészületi tér
- 4 Sekrestye
- 5 Előtér
- 6 Keresztelő medence
- 7 Gyóntató helyiség
- 8 Raktár
- 9 Feljárat a karzatra

Építésztervező:
Ferenc Attila, Vándorépítész Kft.
Statikus: Pongor László

Építés éve: 2013–2014

GÖRÖG KATOLIKUS TEMLOM

Gödöllő

Építészet, szöveg:
Ferenc Attila

Fotó:
Czégány Sándor

A magyar görög katolikusok annak a bizánci keresztény jelenlétnek az örökösiként határozzák meg magukat, mely az államalapítás és a kereszténység felvételének korától, a 10. századtól kezdődően kimutatható a magyar nemzet történelmében. A bizánci hittérítés és a keleti szertartású kolostorok jelentősége a latin szertartás térnyerésével fokozatosan háttérbe szorult ugyan, de egyes keleti szertartású néptömegek (pl. oláhok, ruszinok, később a szerbek, sőt görögök) beáramlása és letelepedése az ország keleti és déli peremvidékén biztosította – legalábbis az általuk lakott területeken – a keleti ortodox kereszténység továbbélését. A görög katolikusok Magyarország negyedik legnagyobb vallásfelekezete. Híveik többsége egy földrajzilag összefüggő és jól körülhatárolható vidéken, Északkelet- és Kelet-Magyarország három megyéjében, Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár és Hajdú-Bihar megye területén él. A 19. század második felétől sokan a fővárosba költöztek. Az ő ellátásukra szerveződött 1905-ben – a máriapócsi kegykép legutóbbi könnyezésének esztendejében – a Rózsák terén az első budapesti egyházközség. A munkahelyek hiánya a 20. század második felében arra készítette

a híveket, hogy elszakadva otthonaiktól, gyökereiktől, a fővárosban és környékén keressenek boldogulást. A feladat adott volt: püspökeink igyekeztek új egyházközségeket alapítani, kezdetben csupán Budapesten, majd az agglomeráció területén is.

A Gödöllői Görög katolikus Szervezőlelkeszséget 2001. szeptember 1-jén alapította dr. Keresztes Szilárd püspök atya. Örömteli volt a kezdet, mert egy tehetősebb adományozó kifejezte templomépítési szándékát. Már megtörténtek az előkészületek, ám a jelentkező pénzügygazdasági válság dugába döntött mindent. Anyagi lehetőségeink figyelembevételével az egyházközség tagjaként új tervet készítettem, amit végül két és fél év alatt meg is tudtunk építeni. 2014. szeptember 13-án Kocsis Fülöp püspök atya szentelte föl Isten dicsőségére emelt, bizánci stílusjegyeket is magán viselő templomunkat, melyben a Gödöllőn és környékén élő görög katolikus hívek saját rítusuk szerint gyakorolhatják megöröklött és megörzött ősi szertartásaikat.

A templom Gödöllő központjához közel, a Kazinczy úti lakótelep, a Rákospatak

és a Szilhat úti telkek által határolt szabálytalan alakú területen épült. A telek erőssége, hogy viszonylag közel van a város egyik ütőerét jelentő Bajcsy-Zsilinszky utcához, de gépkocsival közvetlenül csak a lakótelep kis forgalmú körútjáról lehet megközelíteni. A területen csak

gyalogos és kerékpáros átmenő forgalom van, ami csendes és nyugodt környezetet teremt. A templom megépítésével a környezet minősége is javulásnak indult. A korábban kissé elhanyagolt, „hátsó kert” hangulatú kutyafuttatóból rendezett városi tér van kialakulóban.

GREEK CATHOLIC CHURCH GÖDÖLLŐ

Built partly in Byzantine style, the church in Gödöllő was dedicated in the autumn of 2014. With regard to the spatial and mass structure of the church, using elements from Byzantine Christian architecture was a prerequisite. Contemporary technology was used to complete the construction and ensure that the church fits into the current architectural image of the town. The shape of the lot and the directions of approach were not ideal for the purpose as the axis of the building had to be oriented eastward. The contradiction was solved by creating a church garden in front of the main facade and the centrally focused mass of the building. The interior walls is not yet painted and the iconostasis is still under construction.

A templom telken belüli elhelyezkedését és tömegalakítását a liturgikus előírásoknak megfelelően alakítottuk ki, aminek egyik legfontosabb eleme a tájolás. A telek alakja és a megközelítési irányok nem kedveztek a keletelés és a tengelyes feltárás elvárásainak. Az ellentmondást részben a templom főhomlokzata előtti, telken belüli parkosított templomkert kialakításával terveztem feloldani, részben az épület irányított, centrális elrendezésű tömegével. A hangsúlyos központi kupola és a szimmetrikus mellékrajók egyensúlyt teremtenek, és stabilitást sugallnak. A kereszt alakú alaprajz a templom névadó ünnepére, a Szent Kereszt felmagasztalására utal. A telek feltárásának helyén hangsúlyos, de nem túlméretezett kapuzatot terveztünk, ami egyértelműsíti a megközelítést, és kapcsolatot teremt a templomkert és környezete között. A kapuzat és a kerítés stílusában, anyaghasználatában és formaképzésében a templomhoz igazodik.

A templom térszervezése, tömegalakítása tekintetében elvárás volt a bizánci kereszténység által megalkotott formavilág alapulvétele, ötvözve a Gödöllő építészeti arculatára jellemző formavilággal, és a korunk építéstechnológiájának megfelelő épületszerkezeti megoldásokkal. Mindezekon túl fontosnak tartottam alkalmazkodni a szűkebb környezet eléggé összetett építészeti megjelenéséhez is.

Két meghatározó építészeti karakter hat a területen. Az egyik az ötszintes tömbházak funkcionális egyszerűsége, a másik a földszint + tetőtér, vagy a kétszintes, magas tetős épületek kisvárosias léptékű változatossága. A városközpontból a Bajcsy-Zsilinszky utcán közelítve jól érzékelhető az a határozott városépítészeti szándék, hogy a tömbházak lakótelepek között elhelyezkedő utcák megújuló arculatát a kisvárosi léptékű, egyéni karakterekkel tarkított, de mégis egységes, 1-2 szintes magas tetős épületek határozzák meg. Ezt szándékozik folytatni a templom épülete is: méretével, arányrendszerével funkciójához, és a szomszédos tömbházak robusztus megjelenéséhez igazodva.

A külső megjelenést meghatározó anyaghasználatnál előnyben részesítettem a helyi hagyományokat követő megoldásokat, úgymint cserépfedés, vakolt falfelületek és fa nyílászárók. A központi kupola félgömb alakja és lécbetétes fémlemez fedése mégis egyedivé, hangsúlyossá, és kifejezővé teszi az épületet.

A templom belső tereit a liturgikus előírásoknak megfelelően alakítottuk ki. Meghatározó elem a kupola alatti központi tér, a templomhajó egységessége és irányítotttsága. A központi térbe a megtisztulás és a kereszttség felvételének szimbolikáját hordozó előtérben keresztül juthatunk. Az előtérben kapott helyet a keresztelőmedence, és innen nyílik a gyóntatóhelyiség. Fölötte található a karzat, ami akár egy kisebb kórus befogadására is alkalmas.

A belső terek határoló szerkezeteivel szemben elvárás volt az egyszerűség, ugyanis a görög katolikus liturgiában meghatározó szerepe van a falakon megjelenő képi programnak. Az ikonosztázion, a falakon és a kupolán megjelenő festett képek, valamint a tamburon beáramló fények határozzák meg alapvetően egy görög katolikus templom belső hangulatát.

További fontos térszervező és funkcionális épületszerkezeti elem a történelmi korokból ismert csegegy, ami átmenetet képez a nyolcszögű és a négyzetes térformák között, egyben a négy evangélista szimbolikáját is magán viseli. Ezt a szerepet töltik be a templomhajó négy belső sarkán álló, kör keresztmetszetű vasbeton pillérek, amelyek vasbeton karjaikkal tartják a mennyei szimbolikájával felruházott félgömb kupola felé átmenetet képező, nyolcszög alakú tamburt.

A 2014. szeptember 13-án Szent Kereszt tiszteletére felszentelt templom Isten jelenlétének helye, de azt a közösségnek kell megtöltenie élettel. A lelkiekben is megerősödött gyülekezet azon fáradozik, hogy a favázú ikonosztázion, valamint a fal- és mennyezetfestmények is mihamarabb elkészüljenek.